

دوهفته‌نامه جامعه و فرهنگ قزاقستان
شماره (95) نیمه اول آبان ماه 1402
رایزنی فرهنگی سفارت جمهوری اسلامی ایران در
آستانه قزاقستان

مدیر مسئول: علی‌اکبر طالبی‌متین رایزن فرهنگی

آدرس: آستانه تقاطع مایلین-ژومابایف، کوچه اوبتوغان 16

<http://nursultan.icro.ir/>

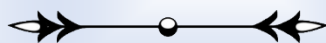
<https://www.facebook.com/iranculturencity>

https://www.instagram.com/iran_culture_astana/

https://www.youtube.com/channel/UC4tt5AM_3ljUnBDFur4ew/featured

فهرست مطالب

صفحه	عناوین
	اخبار اجتماعی، علمی، فرهنگی و هنری
3.....	تجلیل از برترین کتابداران قزاقستان.....
4.....	افزایش 20 درصدی جمعیت قزاقستان طی 12 سال.....
5.....	هفته سینمای قزاقستان در آمریکا.....
6.....	دولت قزاقستان از سال 2024 قانون این کشور را به زبان قزاقی می نویسد.....
7.....	برگزاری نمایشگاه بین المللی kaztraffic 2023 در پایتخت قزاقستان.....
8.....	اختصاص کمک بشردوستانه یک میلیون دلاری قزاقستان به فلسطین.....
9.....	«آستانه» مرکز مالی جهان ترک شد.....
10.....	نامگذاری خیابانی در قزاقستان به نام یک شاعر مجارستانی.....
11.....	نخست وزیر مجارستان: قزاق ها بخشی از تاریخ مشترک ما هستند.....
	اخبار دینی و مذهبی
12.....	برگزاری نخستین دوره مسابقات بین المللی قرآن کریم در روز جمهوری قزاقستان.....
13.....	دیدار مفتی اعظم قزاقستان با سفرای کشورهای اسلامی.....
14.....	تجلیل از امامان جماعت مساجد و مراکز دینی جمهوری قزاقستان به مناسبت روز جمهوری.....
	گزارشات تحلیلی
15.....	سینمای زنان بدون زنان در قزاقستان.....
22.....	آزادی عقیده یا امنیت ملی: جنجال پیرامون پوشیدن حجاب در مدارس قزاقستان.....

تجلیل از برترین کتابداران قزاقستان

نخستین دوره مسابقات کتابداران مدارس و دانشگاه ها در حالی به پایان رسید که فینالیست های مسابقه جوایز نقدی و لوح افتخار دریافت نمودند .

به گفته مسئولین وزارت آموزش و پرورش جمهوری قزاقستان، بیش از 1300 کتابدار از مدارس و دانشگاههای این کشور در مسابقه "برترین کتابدار سال 2023" شرکت کرده اند. این مسابقه با هدف شناسایی بهترین شیوه ها برای حفظ، مطالعه و رواج ادبیات علمی و داستانی برگزار می شود. به برندگان، جوایز نقدی و لوح یادبود اهدا شد:

گفتنی است با حکم دولت جمهوری قزاقستان، ۲۴ اکتبر هر سال به عنوان روز کتابدار نامگذاری شده است. امروزه موضوع اعطای مقام معلم به کتابداران مدارس مورد توجه قرار گرفته است. افزون بر این، در سال جاری وزارت آموزش و پرورش در نظر دارد دوره های آموزشی پیشرفته را برای 2165 کتابدار مؤسسات آموزش عمومی برگزار کند.

تاریخ: 4 آبان 1402

[/https://baigenews.kz/v-kazahstane-vybrali-luchshego-bibliotekarya_162554](https://baigenews.kz/v-kazahstane-vybrali-luchshego-bibliotekarya_162554)

افزایش 20 درصدی جمعیت قزاقستان طی 12 سال

اداره ملی آمار قزاقستان اعلام کرد که جمعیت این کشور در طول 12 سال - از سال 2009 تا 2021، افزایش یافته است.

بر اساس نتایج نهایی سرشماری نفوس 2021 که در وبسایت stat.gov.kz منتشر شده است، جمعیت کشور قزاقستان از سال 2009 تا کنون، 20 درصد افزایش یافته است. بنابراین، جمعیت بر اساس نتایج سرشماری تا 1 سپتامبر 2021، بالغ بر 19,186,015 نفر بوده است. در همان زمان، همانطور که توسط اداره آمار ملی ذکر شده است، در طول دوره بینابینی بیشترین رشد جمعیت مشاهده شد. گفتنی است جمعیت قزاقستان تا پایان سال جاری به 20 میلیون نفر خواهد رسید.

تاریخ: 8 آبان 1402

<https://www.zakon.kz/obshestvo/6412094-za-12-let-naselenie-kazakhstana-vyroslo-na-20.html>

هفته سینمای قزاقستان در آمریکا

به گزارش خبرنگار خبرگزاری کازینفورم، هفته سینما به عنوان بخشی از جشنواره فیلم آسیای مرکزی به مناسبت روز جمهوری قزاقستان در ایالات متحده آغاز شد.

برترین فیلم های قزاقستانی با بازی بازیگران قزاق از جمله مسلم تاوکل، یریک خمیدلایف، رستم آلماگامبتوف، اولژاس آلژانوف، باویرژان ساتوف و آیبک سریخانوف به نمایش در می آیند. تلاش های مشترک سفارت قزاقستان در ایالات متحده، مشارکت جهانی موسیقی ایالات متحده و انجمن فرهنگی-تجاری قزاقستان آمریکای شمالی با مشارکت شرکت فیلم Tiger به ارتقای سینمای این کشور در ایالات متحده کمک کرد.

یرژان آشیکیبایف سفیر قزاقستان خطاب به حاضران از برگزارکنندگان و بازیگران برای ارائه فیلم قزاقستانی در آمریکا تشکر کرد و یادآور شد که چند ماه پیش فیلم ورزشکار پارالمپیک در واشنگتن به نمایش درآمد. افزون بر این، کتابی که شامل سینمای قزاقستان شوروی 1925-1991: میراثی ناخوشایند است. توسط پیتر رولبر از دانشگاه واشنگتن در آنجا رونمایی شد. او همچنین قصد دارد کتاب دیگری درباره پیشرفت سینما در قزاقستان مستقل منتشر کند.

تاریخ: 9 آبان 1402

[/https://en.inform.kz/news/kazakhstan-cinema-week-kicks-off-in-the-us-07a91e](https://en.inform.kz/news/kazakhstan-cinema-week-kicks-off-in-the-us-07a91e)

دولت قزاقستان از سال 2024 قانون این کشور را به زبان قزاقی می نویسد

به گزارش خبرنگار BAQ.KZ، ایزل قوسپان، نماینده مجلس قزاقستان گفت که از سال 2024، دولت، قانون را به زبان قزاقی خواهد نوشت.

ایزال قوسپان در مجلس بارها در پرسش‌های خود این نکته را مطرح می‌کند که قوانین به زبان روسی نوشته شده و به قزاقی ترجمه شده‌اند. وی گفت: امروز، اونزیلا شاپاق‌قیزی، که ریاست جلسه کمیته مجلس را بر عهده داشت، در مورد این موضوع سوالی را از دولت پرسید و همه ما حمایت کردیم. به دنبال آن سندی به نمایندگی از دولت به امضای معاون نخست وزیر رسید. در این سند نوشته شده که "از سال 2024 قوانین به زبان قزاقی نوشته می‌شود." با این حال، اکنون آلتای کولگینوف معاون نخست وزیر استعفا داده است. با این حال، با وجود رفتن او، دولت هنوز سر جای خود است. به همین دلیل به وعده‌های آنها ایمان داریم. به عنوان مثال من در حال تهیه 2 لایحه قانونی هستیم. نمی‌توانم نام آنها را بگویم. اما من آنها را به زبان قزاقی آماده می‌کنم. طرح قانونگذاری نیز در دست نمایندگان است، اما اساساً در حال تهیه قانون هستیم.

تاریخ: 9 آبان 1402

<https://baq.kz/ukimet-2024-zhyldan-bastap-zandy-qazaqsha-zhazady-deputat-316567>

برگزاری نمایشگاه بین‌المللی Kaztraffic-2023 در پایتخت قزاقستان

به گزارش BAQ.KZ، نمایشگاه Kaztraffic در تاریخهای 24 و 25 آبان ماه در آستانه در مرکز نمایشگاه‌های بین‌المللی EXPO برگزار می‌شود.

این رویداد به مدت 19 سال است که به طور مستمر برگزار می شود. در این نمایشگاه، بهترین دستاوردها و تحولات نوآورانه در این زمینه به عموم ارائه خواهد شد و همچنین محصولات جدید به ویژه تجهیزات راهسازی، مواد و تجهیزات جدید ارائه خواهد شد.

در این نمایشگاه، شرکت های قزاقستان، فدراسیون روسیه، بلاروس، اوکراین، آلمان، فرانسه و ایالات متحده آمریکا بهترین پیشرفت های خود را در زمینه راه سازی، تعمیر و نگهداری راه ارائه خواهند کرد. این غرفه ها موضوعاتی از جهت علمی و فنی، صنعت فناوری اطلاعات، هوانوردی، بخش کشاورزی، انواع تولیدات صنعتی، مجتمع های تولیدی، ساخت و ساز و مسکن و اقتصاد اشتراکی را پوشش خواهند داد. مراسم افتتاحیه نمایشگاه 24 آبان ساعت 10 برگزار خواهد شد.

تاریخ: 9 آبان 1402

[/https://baq.kz/elordada-kaztraffic-2023-halyqaralyq-kormesi-otedi-316531](https://baq.kz/elordada-kaztraffic-2023-halyqaralyq-kormesi-otedi-316531)

اختصاص کمک بشردوستانه یک میلیون دلاری قزاقستان به فلسطین

در دهمین اجلاس سران سازمان کشورهای ترک، رئیس جمهور قزاقستان از اختصاص یک میلیون دلار کمک بشردوستانه به فلسطین خبر داد.

در دهمین اجلاس سران سازمان کشورهای ترک، «قاسم جومارت توکایف» رئیس جمهور قزاقستان اعلام کرد تصمیم دارد یک میلیون دلار کمک بشردوستانه به فلسطین اختصاص دهد.

رئیس جمهور قزاقستان یادآور شد: درگیری بین روسیه و اوکراین در شمال، رژیم صهیونیستی و فلسطین در خاورمیانه و بی‌ثباتی در افغانستان ادامه دارد و مشکل مهاجرت غیرقانونی در غرب شدیدتر شده است. وی افزود: امروز غیرنظامیان در نوار غزه به ویژه کودکان و افراد مسن قربانی می‌شوند، در شرایط کنونی وظیفه اصلی تامین امنیت آنهاست. در این راستا تصمیم گرفته‌ام کمک‌های بشردوستانه به مبلغ یک میلیون دلار به مردم فلسطین ارائه کنم. به گفته وی، حل مشکلات مبرمی که ده‌ها سال است با خشونت و اقدامات تروریستی حل نشده است، غیرقابل قبول است. توکایف گفت: قزاقستان به شدت چنین روش‌هایی را محکوم می‌کند و تشدید اوضاع می‌تواند منجر به عواقب جدی شود.

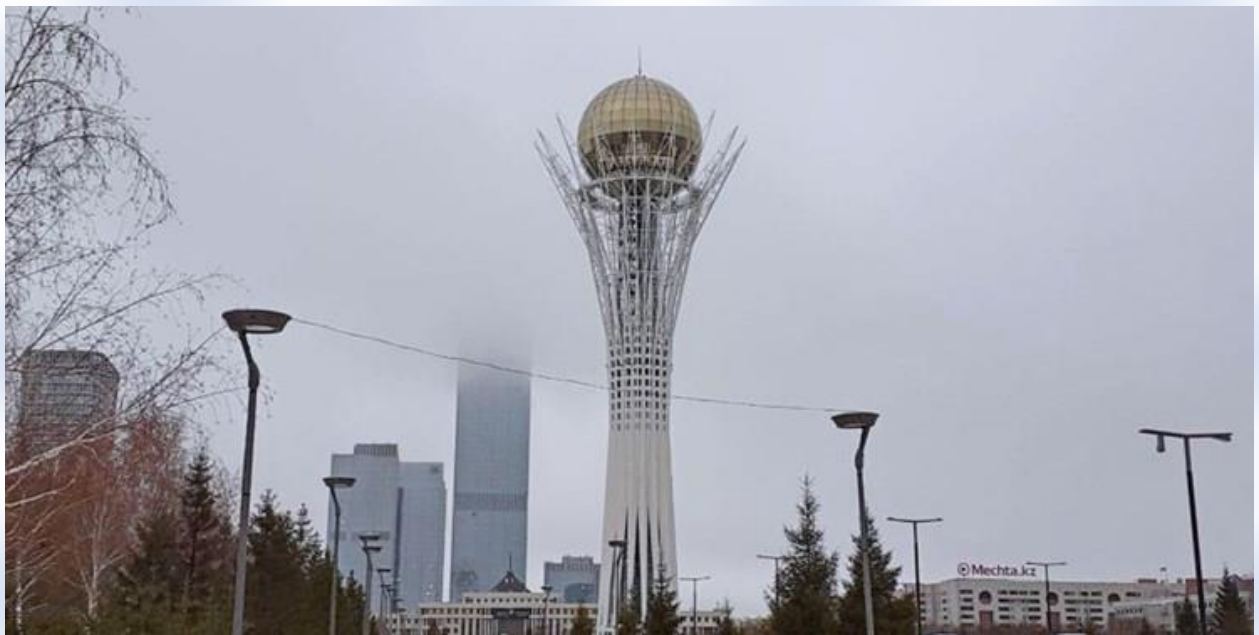
در این راستا، ما خواهان حل و فصل هرگونه درگیری منحصر از طریق مذاکرات صلح آمیز و گفت‌وگوی دیپلماتیک هستیم. برای ما حفظ تمامیت ارضی همه کشورها و عدم مداخله در امور داخلی آنها اولویت اصلی است. اجرای دقیق قطعنامه‌های شورای امنیت سازمان ملل متحد و رعایت قوانین بین‌المللی بسیار مهم است. پیش از این رئیس جمهور قزاقستان پیشنهاد برگزاری سومین نشست دبیران کل شوراهای امنیت در آستانه را داده بود.

تاریخ: 12 آبان 1402

https://baigenews.kz/kazakhstan-okazhet-palestine-gumpomosch-v-razmere-odnogo-milliona-dollarov_163157

«آستانه» مرکز مالی جهان ترک شد

رئیس جمهور قزاقستان گفت: اعضای سازمان کشورهای ترک از ابتکار اعطای مرکزیت مالی جهان ترک به آستانه حمایت کردند.

«قاسم جومارت توکایف» رئیس‌جمهور قزاقستان در دهمین اجلاس سران سازمان کشورهای ترک تصریح کرد آستانه به عنوان مرکز مالی جهان ترک شناخته شده است. رئیس‌جمهور قزاقستان در سخنان خود خاطرنشان کرد که تجارت بین منطقه‌ای باید گسترش یابد و بر سرمایه‌گذاری در اقتصاد متمرکز شود. صندوق سرمایه‌گذاری ترک نقش ویژه‌ای در این زمینه ایفا می‌کند که برای تقویت روابط اقتصادی، توسعه بازار تامین مالی سبز ضروری است. شایان ذکر است که قزاقستان پیشنهاد ایجاد شورای مالی سبز کشورهای ترک را ارائه کرد. به گفته وی، اقدامات زیادی برای اجرای این پیشنهاد انجام شده است. توکایف گفت: سند مربوطه امضا خواهد شد. ابتکار اعطای مرکزیت مالی جهان ترک به آستانه مورد حمایت قرار گرفت. من صمیمانه از شما برای این تصمیم تشکر می‌کنم. پیش از این رئیس‌جمهور پیشنهاد برگزاری سومین نشست دبیران شورای امنیت در آستانه را مطرح کرده بود.

تاریخ: 14 آبان 1402

<https://www.ghatr.com/news/nm14020802651015491584/%D8%A2%D8%B3%D8%AA%D8%A7%D9%86%D9%87-%D9%85%D8%B1%DA%A9%D8%B2-%D9%85%D8%A7%D9%84%DB%8C-%D8%AC%D9%87%D8%A7%D9%86-%D8%AA%D8%B1%DA%A9>

نامگذاری خیابانی در قزاقستان به نام یک شاعر مجارستانی

در چارچوب سفر رسمی ویکتور اوربان، نخست‌وزیر مجارستان به قزاقستان، یکی از خیابان‌های آستانه به نام شاعر ملی معروف مجارستانی ساندور پتوفی نامگذاری شد.

در مراسم افتتاحیه این خیابان، مورات نورتلئو، وزیر امور خارجه قزاقستان و وزیر روابط اقتصادی خارجی و امور خارجه مجارستان، پیتر سیپارتو حضور داشتند.

وزیر امور خارجه جمهوری قزاقستان در سخنانی خاطرنشان کرد: قزاقستان و مجارستان با پیوندهای تاریخی دیرینه به هم مرتبط هستند و این ابتکار مهم انگیزه مضاعفی برای تعمیق و رساندن همکاری های فرهنگی و بشردوستانه به مرزهای جدید ایجاد کرد .

مورات نورتلئو گفت: نامگذاری خیابانی به نام شاعر ملی مجارستان در دویستمین سالگرد وی نمادین است و نقش بزرگی در تقویت روابط دوستانه و همچنین توسعه تبادل فرهنگی بین کشورهای ما خواهد داشت. پیتر سیپارتو از دولت قزاقستان به خاطر افتخاری که به شاعر مجارستانی داده است، تشکر کرد.

وزیر مجارستان تاکید کرد: "ما نشانه احترام عمیق مردم قزاق به مجارستان را می بینیم. ساندور پتوفی مرد درخشانی بود که به عشق آزادی شهرت داشت، این احساس آزادی در شما نیز ذاتی است". تصمیم نامگذاری این خیابان به نام شاعر مجارستانی توسط قاسم جومارت توکایف رئیس جمهور قزاقستان گرفته شد. پیش از تغییر نام، خیابان در منطقه یشیل پایتخت، E-108 نام داشت.

در ژوئن 2014، خیابان آستانه در پایتخت مجارستان افتتاح شد و تندیس آبی نصب شد. ساندور پتوفی یک شخصیت فرهنگی برجسته مجارستان، یک شاعر ملی و یک مبارز فعال برای استقلال کشورش است. او سهم بزرگی در تشکیل مجارستان دموکراتیک مستقل داشت. آثار او به طور گسترده در سراسر جهان شناخته شده است و به بسیاری از زبان ها ترجمه شده است.

تاریخ: 12 آبان 1402

[/https://baigenews.kz/ulitsu-v-astane-nazvali-v-chest-vengerskogo-poeta_163122](https://baigenews.kz/ulitsu-v-astane-nazvali-v-chest-vengerskogo-poeta_163122)

نخست وزیر مجارستان: قزاق ها بخشی از تاریخ مشترک ما هستند

در پایان مذاکرات، قاسم جومارت توکایف رئیس‌جمهور قزاقستان و ویکتور اوربان نخست‌وزیر مجارستان برای نمایندگان رسانه‌ها به سئوالات آنها پاسخ گفتند.

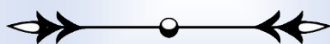

رئیس‌دولت درباره نتایج مذاکرات با نخست‌وزیر ویکتور اوربان با هدف تعمیق بیشتر مشارکت استراتژیک صحبت کرد. ویکتور اوربان به نوبه خود تصمیم 9 سال پیش برای رساندن روابط قزاقستان و مجارستان به سطح استراتژیک را یادآور شد. - در سال‌های اخیر کارهای زیادی در این راستا انجام شده است. ما به پویایی مثبت رشد در گردش تجاری دوجانبه توجه می‌کنیم. برای ما بسیار مهم است. ما پایه و اساس رساندن روابط اقتصادی بین کشورهایمان را به سطح بالاتری گذاشته‌ایم. مجارها به خوبی از خویشاوندی تاریخی خود با مردم شما آگاه هستند. قزاق‌ها بخشی از تاریخ مشترک ما هستند. ما خوشحالیم که علاوه بر دوستی سیاسی، روابط اقتصادی بین کشورهای ما نیز تقویت می‌شود. کشور ما در داخل اروپا قرار دارد و محصور در خشکی است، بنابراین کالاهای زیادی صادر می‌کنیم. نفت از روسیه و قزاقستان برای ما تامین می‌شود. نخست‌وزیر مجارستان تاکید کرد: در حالی که حجم مبادلات هنوز کم است، مسیر عرضه باز است و این گام بسیار مهمی از نظر امنیت کشور ما است. ویکتور اوربان همچنین از رئیس‌دولت برای فراهم کردن فرصتی برای شرکت‌های مجارستانی برای اجرای پروژه‌های مشترک در صنعت نفت و گاز، انرژی سبز و همچنین مشارکت در آموزش متخصصان در زمینه انرژی هسته ای تشکر کرد.

تاریخ: 11 آبان 1402

[/https://kazislam.kz/prem-er-ministr-vengrii-kazahi-chast-nashej-obshej-istorii](https://kazislam.kz/prem-er-ministr-vengrii-kazahi-chast-nashej-obshej-istorii)

اخبار دینی و مذهبی

برگزاری نخستین دوره مسابقات بین‌المللی قرآن کریم در پایتخت قزاقستان

نوروزبای حاجی تاغان‌اولی، رئیس اداره دینی مسلمانان قزاقستان، امروز در آستانه، نشستی ویژه در خصوص اولین دوره مسابقات بین‌المللی قرآن کریم در قزاقستان به مناسبت روز جمهوری برگزار کرد.

در این نشست، رئیس ستاد KMDB، Nyanbek Mazhiev گزارشی از فعالیتهای انجام شده در آستانه این رویداد بین‌المللی ارائه کرد. در این دوره از مسابقات که برای نخستین بار در محل برگزاری مسابقات بین‌المللی قرآن کریم برگزار می‌شود، شرکت‌کنندگان از 30 کشور مختلف جهان از جمله جمهوری اسلامی ایران، اندونزی، مالزی، امارات، عربستان سعودی، مصر، ترکیه، روسیه، کویت و گینه حضور خواهند داشت. این مسابقات در تاریخهای 1 و 2 نوامبر 2023 در مسجد جامع آستانه برگزار خواهد شد.

لازم به ذکر است که مسابقات دو روزه قرآن به صورت زنده از شبکه تلویزیونی مفتیات «مناره تی وی»، کانال یوتیوب «مفتیات KMDB» و در همچنین از صفحات شبکه‌های اجتماعی رسمی هیئتهای مذهبی پخش می‌شود.

تاریخ: 2 آبان 1402

<https://www.muftyat.kz/kk/news/qmdb/2023-10-24/43172-bas-mufti-i-khalykaralyk-kuran-zharysynyn-daiyndyk-zhumystarymen-tanysty-foto>

دیدار مفتی اعظم قزاقستان با سفرای برخی از کشورهای اسلامی

دوهفته‌نامه فرهنگ، جامعه، هنر، دین و مردم قزاقستان شماره (95) نیمه اول آبان ماه 1402

نوروزبای حاجی تاغان اولی، رئیس اداره دینی مسلمانان قزاقستان در پایتخت با سفرای فوق العاده و تام الاختیار 12 کشور مسلمان در آستانه دیدار کرد.

منتصر ابوزید (سفیر فلسطین)، منال السید یحیی الشیناوی (سفیر جمهوری عربی مصر)، عبدالعزیز سلطان الرمیچی (سفیر قطر)، محمد عبدالله صالح البحرانی (سفیر عمان)، عمار البریکی (سفیر امارات متحده عربی)، محمد راشد معانیو (سفیر مراکش)، علاءالدین عبدالسلام لحائیک (سفیر لیبی)، عمر احمد محمد مراد القندری (سفیر کویت)، کمال فنیش (سفیر الجزایر)، فیصل بن حنیف الجزایر قحطانی (سفیر عربستان سعودی)، حمزه محمود یوسف العمری (سفیر اردن) و جابر نجم عبدالله التیمی (سفیر عراق) به اداره دینی آمدند و از سخنان قاسم جومارت توکایف در خصوص وضعیت فلسطین و موقعیت ملت قزاق در کل قدردانی کردند.

آقای منتصر ابوزید سفیر فلسطین در قزاقستان، از نوروزبای حاجی تاغان اولی رئیس اداره دینی مسلمانان قزاقستان به خاطر حضور در سفارت برای ابراز تسلیت تشکر کرد. وی از ابتکار مفتی اعظم برای دعای جماعت برای مسلمانانی که در درگیری های خاورمیانه جان باختند، تشکر کرد. مفتی اعظم نیز به نوبه خود از سفرای دیپلماتیک که دلیل روابط نزدیک قزاقستان و کشورهای مسلمان هستند تشکر و قدردانی کرد و برای میهمانان مدعو آرزوی موفقیت در کارهای خیر نمود.

تاریخ: 2 آبان 1402

<https://www.muftyat.kz/kk/news/qmdb/2023-10-24/43168-bas-mufti-birkatar-musylman-memleketinin-elshilerimen-kezdesti-foto>

تجلیل از امامان مساجد و مراکز دینی جمهوری قزاقستان به مناسبت روز جمهوری

در روز جمهوری قزاقستان، از امامان ارشد اداره دینی مسلمانان قزاقستان در پایتخت این کشور تقدیر شد.

در این مراسم، با حکم رئیس جمهور، نشان "کرامت" به امام اعظم منطقه آبا، عسکر ابیتایولی موکانوف اعطا شد. این جایزه افتخاری توسط استاندار منطقه آبا، نورلان اورانخایف، در مراسمی که در تئاتر "آبا" در سمی پالاتینسک برگزار شد، اهدا شد. و به امام اعظم منطقه آتیراو آلتین بک اوتیشخانولی نیز مدال شاپاگات اهدا شد. استاندار منطقه آتیراو، سربیک شاپکنوف، در جلسه رسمی که در تئاتر درام آکادمیک قزاقستان به نام ماخامبت برگزار شد، به طور رسمی جایزه دولتی را به امام اعظم تقدیم کرد. امام اعظم منطقه مانگیستاو، انوار ایزیمبایولی، نیز مدال "شاپاگات" اعطا شد. این جایزه دولتی به طور عمومی توسط نورلان عسکرولی، شهردار منطقه مانگیستاو اهدا شد.

همچنین به مناسبت جشن ملی جمهوری به امام بزرگ منطقه ژتیسو، کریمبک سارسمبایولی، تقدیرنامه ای از استاندار شهر تالیدیکورگان و سیتکامالدین امیروف، امام مسجد روستایی آکول ناحیه تالاس منطقه ژامبیل، جایزه "فارغ التحصیل" اهدا شد. گفتنی است که سیتکمال الدین زبیبینولی نخستین روحانی از منطقه اولیاتا است که جایزه دولتی دریافت می کند. استاندار منطقه ژامبیل یربول شیراکپایولی لوح افتخار را به امام جماعت مسجد به

صورت ویژه تقدیم کرد. امام جماعت بی‌بیت علی‌بایولی، شخصاً از سید کمال‌الدین زبیبین‌ول استقبال کرد و دریافت «لوح افتخار» را به وی تبریک گفت و برای وی آرزوی تداوم فعالیت‌های پربار در عرصه معنویت نمود.

تاریخ: 3 آبان 1402

<https://www.muftyat.kz/kk/news/country/2023-10-25/43176-bas-imamdar-marapattaldy-foto>

گزارشات تحلیلی

سینمای زنان بدون زنان در قزاقستان

خلاصه

زنان قزاق در سینمای شوروی اغلب به نفع خواسته‌های ایدئولوژیکی دولت شوروی از هویت فرهنگی خود محروم بودند. زن در سینمای شوروی اغلب یک عنصر داخلی بوده و حضور قهرمان زن در این دوره بسیار کم‌رنگ است. این رویه اما در سینمای نوین قزاقستان معکوس شد، جایی که زنان از حقوق خود محروم و متهم به اهانت به هنجارهای سنتی شدند. قزاقستان مدرن، که از دوران امپراتوری تا سوسیالیستی دستخوش یکسری اقدامات استعمارگرایانه قرار گرفته است با مشکلات مشابهی روبه‌رو است. زنان به طور قابل توجهی به شهروندان مستقل و شهری تبدیل شده‌اند. در عین حال، سینمای مدرن قزاقی، چنین رهایی را بدون برجسته‌سازی مشکلاتش برای مثال مواردی همچون طلاق‌های مکرر و یا کاهش نقش مردان در خانواده، به سخره می‌گیرد. با این وجود، در سال‌های اخیر صنعت سینمای قزاقستان با حضور نسل جدیدی از کارگردانان که زنان جلوداران این دوره تاریخی جدید و بی‌پروا هستند، توانسته است توجهات بین‌المللی را به آثار خود معطوف نماید و حال با هدایت‌گری زنان، صنعت فیلم قزاقستان بر موضوعات مدرن و بین‌المللی متمرکز است.

واژگان کلیدی: سینمای قزاقستان، زن در سینمای قزاقستان، هویت فرهنگی، سنت‌ها و نظام مردسالارانه، سینمای نوین، کارگردان زن

مقدمه

به لحاظ تاریخی نقش زنان قزاق در درجه اول بر اساس خویشاوندی مشخص می‌شد. نگاه به زن قزاق به عنوان دختر، خواهر، همسر، مادر یا مادر بزرگ بود. در تمامی این نقش‌ها از زنان انتظار می‌رفت تا خود را مطابق با خواسته‌ها و نیازهای مردانشان شامل پدر، همسر و حتی پسر تطبیق دهند. با گذر از زندگی عشایری و چادرنشینی با سابقه تاریخی طولانی، از زمان استقلال قزاقستان، نقش‌های متنوع زنان قزاق بیش از پیش قابل توجه شده است. دوره جدید زندگی در جوامع ساکن، هنجارهای اجتماعی جدید، استانداردهای جدید رفتاری و قوانین جدید خانوادگی را به همراه آورده است. زنان قوی و باهوش قزاق مهارت‌هایشان را در طیف وسیعی از صنایع از جمله

صنعت تولید فیلم نشان می‌دهند. این پیشرفت را با مشاهده زنان در عرصه کارگردانی و فیلم‌نامه‌نویسی و کسب جوایز بین‌المللی می‌توان دنبال کرد.

گزارش

زنان قزاق در سینمای شوروی از هویت فرهنگی خود محروم بودند. این امر اغلب به نفع خواسته‌های ایدئولوژیکی دولت شوروی برای مثال به منظور رهایی زنان و جذب آنها به نیروی کار بود. این رویه در سینمای نوین قزاقستان معکوس شد، جایی که زنان از حقوق خود محروم و متهم به اهانت به هنجارهای سنتی شدند.

برای مثال قهرمان زن فیلم "دختر استپ" به اجبار در کودکی ازدواج کرد و بعدها تحت سرپرستی یک روشنفکر روسی قرار گرفت و به یک پژوهشگر علمی تبدیل شد؛ "سازنده تمام‌عیار سوسیالیسم" (1954)، به ویژه سوسیالیسم در شرایط "استپ برهنه" که در واقع به معنای از ابتدا ساخته شدن است. تاکید بر تمدن آینده در کشور، کارخانه‌ها و زندگی شخصی شهروندان از جمله زنان برای تبلیغات شوروی مهم بود. به طور مشابه، در فیلم "ما اینجا زندگی می‌کنیم" توسعه در شرایط همان "استپ برهنه" پس از ورود کارگران اسلاو برای پویش "تسلینا" که توسط مسکو فرستاده شدند، صورت می‌گیرد (1957). یکی از قهرمانان زن این فیلم که شوهرش او را رها کرده تاکید می‌کند که سنت‌ها ضامن اخلاق عالی نیستند.

بنابراین، خواهر کوچکش خالدبا به عنوان یک باکره ملیت اروپایی معرفی می‌شود که به بازدیدکنندگان اجازه انجام اصلاحات و پیش رفتن بدون خشم ساکنان محلی را می‌دهد.

از اواخر سال 1920، اتحادیه شوروی ژانر جدیدی از هنر "واقع‌گرایی اجتماعی" را در پیش گرفته است. عناصر متعلق به این ژانر عبارتند از: معرفی ایدئولوژیکی اصلاحات سیاسی و عدم حضور رقیبان و نیروهای مخالف در آثار و روایت بی‌پرده و به شدت بسته طرح. پس از مرگ استالین، چارچوب ساخت فیلم تضعیف شد و کارگردانان دریافتند که تغییراتی در خلاقیت در راه است. لیدیا اوکودرووا، تحصیل کرده حوزه سینمای شوروی می‌گوید ارجاعات و تمثیلات در سینما یک "شخصیت باز" پدید می‌آورد که به بیننده فرصت تعبیر نمادپردازی نویسنده را می‌دهد. به علاوه، چارچوب‌ها بسیار پویاتر شده‌اند. سینمای رنگی نیز در اواسط دهه پنجاه به عنوان نوآوری تکنولوژیکی در بازار پدیدار گشت.

افزون بر آن، محدوده مرزی کشور بیشتر مورد توجه قرار می‌گیرد، یعنی هر آنچه که "مرکز" دستگاه امپراتوری شوروی تلقی نمی‌شود. اینها شامل مستعمرات سابق امپراتوری تزارهاست. آنچه دوره 1950 را برای تحقیق در زمینه سینمای بولشویک پرمعنا می‌سازد، امتیازاتی است که به فیلم‌سازان جمهوری‌ها جهت ساخت فیلم‌های ملی داده شده است. همه اینها مطابق با سیاست مرکز انجام شد که دستورالعمل‌های روشنی برای رشد ایده‌های خاص ارائه می‌کرد.

در رابطه با سیاست‌های ملی، از سال 1932 استالین ملیت‌های اروپایی را "برادرهای بزرگ‌تر" جمهوری‌های اتحادیه می‌دانست. این امر سلسله‌مراتبی از ملیت‌ها را به وجود می‌آورد. زنان شرقی به عنوان بی‌سوادترین و جاهل‌ترین قشر اجتماعی متأثر از اسلام، بنیان‌های مردسالارانه و سنتی بیش از سایر طبقات و گروه‌ها نیازمند رهایی و بازآموزی بودند.

مرگ استالین، در این مورد، به معنای بیان موضوعات حاد و دگرگونی‌های موردانتظار در دایره اجتماعی و فرهنگی مردم بود. بنابراین، در حال حاضر، مرور و تحلیل فیلم‌های ملی دهه 1950 از جمله فیلم‌هایی که بر جایگاه زنان تأثیر می‌گذارند، اهمیت بیشتری دارد زیرا که فرصت‌های بیشتری برای بیان موضوعاتی وجود دارد که برای جامعه حیاتی است. در صحبت از پژوهش‌های موجود، دوره پسااستعماری در کشورهای حوزه CIS هنوز چندان مورد مطالعه قرار نگرفته است. هرگاه صحبت از تبعیض علیه گروه‌های خاصی می‌شود، عموم مردم امروزی بر این عقیده‌اند که تبعیض در جامعه ما وجود ندارد. پسااستعمار این امکان را فراهم می‌کند که توجه به تبعیض گروه‌های قومی خارج از ایده‌های غربی در مورد نژاد جلب شود. در این مفهوم، گفتمان معکوسی نیز نهفته است. بعضی از گروه‌های مردمی، بر خلاف آن معتقدند که استعمار توسط اتحاد شوروی در ابتدا سودمند بوده است چراکه یکی از راه‌های تمدن، فن‌آوری‌های جدید، توسعه شهری و موارد دیگر بوده است. در عین حال، مفهوم "تجددگرایی" و "مدنیت" عمیقاً انتزاعی هستند و می‌توانست توسط دولت شوروی تحمیل شود تا حس عقب‌ماندگی را در جمهوری‌های پیرامونی ایجاد کند، یعنی سلسله‌مراتبی مبتنی بر این "توسعه" و مرکزیت قدرت در دستان اسلاوهای با سلطه‌گری بیشتر.

بر اساس نظریه پسااستعماری ادوارد سعید یک عرب تحصیل کرده امریکا، شرق یا مشرق‌زمین تعریف و کارکردهای مختلفی دارد. بنابراین، تبلیغات فیلم شوروی تا حدودی روندهای غربی را تکرار می‌کند، جایی که اولاً شرق در برابر آن، "دیگری" تلقی می‌شود و غرب (در اینجا یعنی مسکو) با یک جمعیت اسلاویایی اروپایی نسبت به آن برتری دارد، تضاد بین "توسعه‌یافته" و "توسعه‌نیافته" را ایجاد می‌کند. برای مثال، چنین تکنیک‌هایی می‌تواند در مفهوم‌سازی مجدد و معمول سنت‌ها و فرهنگ مردم بدوی، تغییر وقایع تاریخی برای خلق کلیشه‌هایی درباره عقب‌ماندگی یا بی‌سوادی، کاریکاتورسازی انواع خاصی از مردم یا طبقه‌های اجتماعی و تکنیک‌های دیگری که سینمای شوروی اغلب به آن متوصل می‌شد، مورد توجه قرار گیرد.

دیگر آن که، شرق یک نظام تولید دانش و نظریه است. در دو فیلم بالا، فرهنگ ملی قزاق‌ها برای معرفی و توسعه "دوستی مردم"، رهایی زنان دشت و پوشش اصلاحات سیاسی از قبیل توسعه زمین‌های بکر استفاده می‌شود. در این مورد، نظریه سعید می‌تواند برای تفسیر موارد نابرابری و برتری یک فرهنگ بر دیگری، تصاویر "عقب‌ماندگی" و زندگی در ناحیه مرزی به کار آید.

به منظور دنبال کردن دقیق این پدیده‌ها، تحلیل گفتگوها میان شخصیت‌ها، موقعیت اشیاء در چارچوب، رنگ‌بندی، ترادف طرح (محتوا و ترتیب وقایع در فیلم‌ها)، استفاده از انواع نمادها برای ارائه استعاره‌ها به بیننده استفاده خواهد شد.

شاکن آیمانوف، بنیانگذار سینمای شوروی در قزاقستان، تلاش می‌کند تا با آشکار نمودن ملیت‌های مختلف در سطوح نسبتاً برابر، ایدئولوژی "دوستی مردمان" را به نمایش گذارد. دقیقاً به همین دلیل است که جمعیت بومی قزاقستان نقش کارمندان پیشرفته را بازی می‌کنند. برای مثال، دینا، یکی از ساکنین روستای "ما اینجا زندگی می‌کنیم" نقش کارشناس ارشد کشاورزی را دارد. نمایندگان دبیرخانه سرزمین‌های بکر اساساً قزاق هستند. به هر حال، در نتیجه ورود متخصصان دیگر است که توسعه واقعی رخ می‌دهد. "دشت ناشنوی قزاقی"، که پیش از این مردم را به خود ندیده بود و گاواهن را نمی‌شناخت، به نماد فراوانی و دگرگونی از یک روستا به یک سکونت‌گاه شهری پیشرفته تبدیل شد. باید توجه داشت که تازه‌واردان عمدتاً اصالت اسلاویایی دارند. لحظه مشابهی در فیلم "دختر استپ" قابل توجه است. شخصیت‌های اصلی یعنی نورژامان و مورات به لطف تاثیر لیوبوف پترونا، پزشک مهمانی با ملیت اروپایی از مسکو، مقتدر و تاثیرگذار می‌شوند. شخصیت اصلی اینگونه می‌نویسد: "یک زن روس مهربان مرا نجات داد". لیوباف پترونا، پزشکی که به دختر در دفاع از دیپلمش در مسکو کمک می‌کند و او را برای تحصیل به آلمانی می‌فرستد. آک تاس، یک روستای بومی نیز به لطف نفوذ اروپا از مشتی یورت در دشت به یک سکونت‌گاه تمام و کمال و مجهز شهری تبدیل می‌شود.

بر اساس ایدئولوژی شوروی، شخصیت سنتی قزاق‌ها که هم‌مرز با عقب‌ماندگی و مردسالاری است، می‌تواند باعث آسیب زنان شود. این عقاید در فیلم "دختر استپ" آنجا که داستان نورژامال باید نشان‌دهنده زنان شرقی بسیاری باشد، قابل توجه است. شروع آن با فروش تحمیلی دختر به مالگابار یک چوپان فقیر برای یک کلیم است. در کشاکش این تعارض، از عبارات زیر استفاده می‌شود: "او را به من بده، من مالک او هستم. - نه، او متعلق به من

دوهفته‌نامه فرهنگ، جامعه، هنر، دین و مردم قزاقستان شماره (95) نیمه اول آبان ماه 1402

است،" که بر نگرش‌ها نسبت به زن به عنوان یک شیء تأکید می‌شود. این مشکل بیشتر در روستا مطرح می‌شود هنگامی که دختر جوان به جلسه موسوم به "یورت‌های قرمز" می‌رسد. این نشست توسط لیویوف پترونا و سایر زنان اروپایی برگزار می‌شود و از زنان قزاق خواسته می‌شود تا تجربیات خود را درباره استعمار شدن به اشتراک بگذارند.

یورت‌های قزمز به عنوان نهادهای رهایی زنان از اعتبار تاریخی برخوردارند، همانگونه که تاتیانا شکورکو عضو فرهنگستان (که درباره مسائل جنسیتی در اتحاد شوروی نوشت) به آن اشاره می‌کند از موضوعات متداول در این نهادها آموزش درباره اهمیت طبقه کارگر، استانداردهای بهداشتی و سلامتی، حقوق برابر و پیروزی بر سنت‌های عقب‌مانده بود. این موضوعات همچنین، پوشش زن به سبک اروپایی و برداشتن بورقا و انواع دیگر پوشش را نیز دربرمی‌گیرد. در همین اپیزودها، یکی از شخصیت‌ها در یک یورت قرمز حجاب خود را برمی‌دارد و زخم ناشی از تلاش برای گریختن از چندهمسری پسر بزرگ آختامبای را آشکار می‌کند. هنگامی که قهرمان زن تصمیم می‌گیرد داستان خود را تعریف کند صدا و رفتار مضموم‌تر می‌شود. در همین حال، معلوم می‌شود که لباس‌های اروپایی زیر پوشش دختر پنهان شده است.

"دختر دشت‌ها". تغییر تصویر یک دختر در جلسه "یورت‌های سرخ"

به علاوه، آمینوف این عقیده را آشکار می‌کند که حضور سنت‌ها در جامعه همیشه به معنای نجابت و اخلاقیات عالی نیست. در فیلم "ما اینجا زندگی می‌کنیم" خالیدا، دختر یک خانواده ملاحظه‌کار قزاق، خوشبختی را در ازدواج با یک مهاجر اسلاویایی و سرهنگ سرگئی می‌یابد. خانواده او دریافت منفی از چنین خبری دارند و به دلیل فرهنگ بیگانه داماد ترس از شرم دارند. پیشینه داستان، ازدواج دینا، کشاورز ارشد دشت بکر است. کوانیش، شوهر سابق دینا، با وجود ملیت بومی‌اش او و دخترش را در سخت‌ترین شرایط رها کرده و هنگام کاشت و انجام اصلاحات رضی چوب لای چرخ می‌گذارد. نویسنده به این ترتیب اشاره می‌کند که سنت و ملیت از عوامل اصلی ازدواج

سعادت‌مندانۀ فاصله دارند. برخلاف این پیشینه، سرگئی یک مرد نجیب و دامادی ارزشمند برای دختر محلی قزاق می‌شود. این داستان می‌تواند نشان‌دهنده ساکنان باشد و حس استقبال گرم مردم محلی و فرصتی برای تلفیق سنت‌ها و هویت خود در جامعه را به طور یکپارچه ایجاد کند.

در عین حال، نمادها و سنت‌ها در صورتی که در چارچوب فرهنگ و سنت شوروی جای گیرند، می‌توانند سودمند واقع شوند. نورژامال، قهرمان اصلی زن فیلم "دختر دشت‌ها" از داروی شفافبخش محلی "گل‌روشان" که از شفا‌دهنده‌های عامیانه است، استفاده می‌کند و اعتبار باورهایش را به روش آزمایشگاهی موجود در آلماتی به اثبات می‌رساند. با وجود دیدگاه‌های کلیشه‌ای در خصوص عقب‌ماندگی این نوع دانش، قهرمان زن داستان همچنان توانست ارزش خود را به عنوان یک متخصص ماهر اثبات کند و تاثیر معجزه‌آسای روش‌های سنتی درمان را به جامعه علمی نشان داد.

اگرچه فیلم‌ها، تحت تاثیر سلطه تبلیغات سیاسی بودند که کلیشه‌های استعماری را تحمیل می‌کردند، همچنان می‌توانستند تغییرات مثبت جامعه را نشان دهند. به این ترتیب، رهایی از بردگی از بالاترین آمار برخوردار بود که به زنان چشم‌انداز وجود مستقل و رهایی از مردسالاری را می‌داد.

در سال 1940 زنان در حدود یک سوم نیروی کار مزدبگیر را در تمامی بخش‌های قزاقستان و ازبکستان شوروی تشکیل می‌دادند و تا دهه‌های 1970 و 1980 این رقم تا 50 درصد رشد داشت.

نورژامال در پایان، با این عبارت‌ها صحبت می‌کند: "به عنوان یک دختر روستایی معمولی، تا کجا باید پیش می‌رفتم تا بتوانم حقوق ابتدایی خود را بگیرم که انسان خوانده شوم؟ خوشحالم که مسیری را که ما پیمودیم، با فاصله بسیار در پشت سر شما قرار دارد."

در انتخاب بین خانواده و کار، او وظیفه اجتماعی را دریافت و به یک چهره متفکر در جامعه تبدیل شد. بحث مشابهی در داستان خالدیا قابل توجه است، آنجا که زن جوان با قربانی کردن سنت‌ها، شادی فردی خود را به دست می‌آورد. چنین نمونه‌هایی می‌تواند الهام‌بخش نه تنها زنان دهه 1950 بلکه زمان حال باشد.

سینمای جدید - کلیشه‌های جدید

قزاقستان مدرن، که از دوران امپراتوری تا سوسیالیستی دستخوش یکسری اقدامات استعمارگرایانه قرار گرفته است با مشکلات مشابهی روبه‌رو است. زنان به طور قابل توجهی به شهروندان مستقل و شهری تبدیل شده‌اند. در عین حال، سینمای مدرن قزاقی، چنین رهایی از اسارت را بدون برجسته‌سازی مشکلاتش به سخره می‌گیرد مثلاً مواردی همچون طلاق‌های مکرر و کاهش نقش مردان در خانواده، نیاز به استقلال مالی، تامین فرزندان و کلیشه‌های مربوط به طلاق.

به عنوان مثال، یک تکنیک کارگردانی مکرر این است که زنان جوان و جذاب اهل آلماتی یا پایتخت را به عنوان افرادی بیهوده و دارای وسواس مالی توصیف می‌کنند. چنین روشی تقریباً در تمامی فیلم‌هایی که هدفشان موفقیت تجاری در مطبوعات است، قابل ملاحظه است از جمله "کودالار"، "همه به خاطر مردان"، "کسب‌وکار قزاق"،

”کلینکا سابینا“ و موارد دیگر. مشاهده این که جاه‌طلبی زنان و نقش‌شان در جامعه در حال تغییر است، کارگردانان محلی با اغراق و تقویت نقش جنسیتی (مردسالارانه) سنتی در کشمکش با چنین تغییراتی هستند.

علی‌رغم چنین نگاه یک‌جانبه به نقش زنان در جامعه و مشکلاتشان، فیلم‌سازان اغلب سعی می‌کنند تا اصول سنت‌گرایی مردسالارانه را به اجبار در درون قهرمانان زن معرفی کنند. فیلم‌هایی به کارگردانی نورتاس آدامبایف نمونه‌های بارز دیدگاه‌های واپس‌گرایانه نسبت به نقش زنان است.

به گزارش پرتال “CABAR.asia” سینما اساساً ابزاری برای بازنمایی نگرش‌ها و رفتارهای خاص است. ”کلینکا سابینا“ در توصیف داستان ربوده شدن یک زن شهری، سعی دارد جنبه مثبت بنیان‌های سنتی و مردسالارانه را در قالب طنز نشان دهد. همانطور که آدامبایف در مصاحبه‌ای اشاره می‌کند، ”کلینکا سابینا“، در حقیقت فیلمی درباره اسلام است. زیرا اسلام بسیار حامی روابط خانوادگی است. اسلام روابط درون خانواده را تنظیم می‌کند، اینکه زن باید وظایف و حقوق خود را و مرد نیز وظایف و حقوق خود را داشته باشد. در عین حال، فیلم، استثمار و جایگاه حاشیه‌ای ”کلین“ را در جامعه ”آلیپ کشو“ (سنت عروس‌دزدی) عادی‌سازی می‌کند.

نورلان آدامبایف خود منتقد هر گونه فیلم و یا آثار دیگری در تولید فیلم مرتبط با موضوع همجنس‌گرایی است، اگرچه او خودش مستقیماً در اجرای نقش‌های زنان شرکت کرده است، برای مثال هنگامی که او در نقش سابینا لباس می‌پوشد (پوشیدن لباس جنس مخالف).

زنان قزاق، چه در گذشته و چه حال، وادار به پیروی از بنیان‌های سنتی شده‌اند که جامعه و رژیم سیاسی به آنها دیکته کرده و می‌کند. در عین حال، تعداد بسیار کمی حاضر به نشان دادن واقعیت زندگی روزمره قهرمانان زن هستند. همان‌طور که دورن کامشی‌بایف کارگردان فیلم ”zere“ نیز بر این امر اذعان دارد و بیان می‌کند که: ”به نظر من، قهرمان زن در سینمای ما به اندازه کافی وجود ندارد و اغلب در صحنه‌ها زن یک عنصر داخلی است.“

ملاحظه و نتیجه‌گیری

با توجه به آنچه در خصوص جایگاه زن در سینمای قزاقستان از گذشته تا کنون رفت و آنچه نگارنده متن در خصوص حضور زن در سینمای این کشور توصیه می‌کند اینست که باید شرایطی را برای حضور مستقیم زنان به صنعت فیلم فراهم کرد به عنوان مثال با اختصاص سهمیه برای کارگردانان زن. به این ترتیب، احتمالاً فرصت‌های بیشتری برای برجسته نمودن مسائل جنسیتی وجود خواهد داشت.

افزون بر این، لازم است روند تولید فیلم‌های تجاری مبتنی بر تبلیغ کلیشه‌های اخلاقی و فیزیکی به بهانه ”سنت‌ها“ و ”نقش‌های صحیح خانوادگی“، متوقف شود. زیرا از آن، چیزی جز تحقیر زنان و تبلیغ بنیادهای سنتی شبه‌محافظه‌کار دریافت نمی‌شود. افزون بر این، تولید فیلم‌های باکس آفیس که مشکلات مهم جامعه (در این مورد جنسیت) را برجسته می‌کنند، حائز اهمیت است؛ جایی که بینندگان بتوانند خشونت و تبعیض مبتنی بر جنسیت

را بیاموزند و از آن جلوگیری کنند و اینگونه پدیده‌های منفی را تحت عنوان ”بازگشت به عادی بودن“ تشویق نکنند.

پیرو این سخنان، در سال‌های اخیر صنعت سینمای قزاقستان با حضور نسل جدیدی از کارگردانان که زنان جلوداران این دوره تاریخی جدید و بی‌پروا هستند، توانسته است توجهات بین‌المللی را به آثار خود معطوف نماید و حال با هدایت‌گری زنان، صنعت فیلم قزاقستان بر موضوعات مدرن و بین‌المللی متمرکز است. در همین رابطه می‌توان به فیلم ”بگذارید یک دختر باشد“ به کارگردانی کاتیا سوووروا (2021-2022) اشاره کرد که به موضوع توانمندسازی زنان در کشوری پرداخته است که در آن بر اساس سنت اغلب نام‌های مردانه بر روی دختران گذاشته می‌شود تا آرزوی والدین را برای داشتن پسر برآورده کند. این فیلم برنده جایزه در جشنواره مونیخ 2021 شد. به این ترتیب می‌توان گفت که اکنون سینمای قزاقستان در حال ورود به دوره جدیدی با حضور کارگردانان زن و موضوعات جدید است.

منابع

<https://cabar.asia/en/women-s-cinema-without-women-in-kazakhstan>

<https://astanatimes.com/2021/08/kazakh-cinema-industry-a-new-era-for-female-directors-and-modern-topics/>

آزادی عقیده یا امنیت ملی: جنجال پیرامون پوشیدن حجاب در مدارس قزاقستان

خلاصه

در سال‌های اخیر، قزاقستان در مرکز بحث‌های داغ در مورد اینکه آیا دختران باید در مدارس حجاب داشته باشند یا خیر، بوده است. از یک طرف، مقامات از حفاظت از سکولاریسم و حاکمیت کشور صحبت می‌کنند. از سوی دیگر، نمایندگان جوامع مسلمان، ممنوعیت حجاب را نقض حقوق و آزادی‌های خود می‌دانند. در این گزارش به منظور درک چگونگی حل این مسئله دشوار و حساس، نظرات کارشناسان قزاقستانی و تجربیات بین‌المللی بررسی می‌گردد.

چرا موضوع حجاب بحث‌های داغی را در جامعه به راه انداخته است؟

به گفته کارشناسان، بحثی که بر سر حجاب در مدارس به راه افتاده، صرفاً بحث آزادی بیان نیست بلکه شامل مبارزه گسترده‌تر بین سکولاریسم (نظریه‌ای که دولت و سایر منابع قانون باید جدا از هر نوع دین وجود داشته باشد) و آزادی مذهبی است. این یک خط ظریف است که در آن یافتن تعادل دشوار می‌باشد. با این حال، به گفته کارشناسان، دستیابی به آن برای جلوگیری از انشعاب در جامعه بسیار مهم است.

قزاقستان یک کشور سکولار و با حاکمیت قانون است که بالاترین ارزش‌های آن، طبق قانون اساسی، شخصیت، زندگی، حقوق و آزادی‌های شهروندان از جمله آزادی مذهب است. قزاقستان یک کشور چند ملیتی و چند فرهنگی است که نمایندگان بیش از 130 قوم در آن زندگی می‌کنند و 3932 انجمن مذهبی به نمایندگی از 18 مذهب ثبت شده است. از این تعداد، اکثریت آنها اسلامی هستند - 2790.

بر اساس آخرین سرشماری ملی در سال 2021 میلادی در قزاقستان 19,186,015 شهروند زندگی می‌کنند. از این تعداد، 13,297,775 نفر یا 69.31 درصد خود را مسلمان معرفی کردند. در سراسر کشور، 6,839,906 زن مسلمان هستند.

در سال‌های اخیر، تعداد فزاینده‌ای از جوامع مسلمان خواستار اجازه استفاده از حجاب در مدارس شده‌اند، با این استدلال که داشتن حجاب جلوه‌ای مهم از هویت دینی و بیان آزادی مذهبی است. آنها نباید به این دلیل مورد تبعیض یا طرد قرار گیرند. برخی از جوامع مسلمان حجاب را جزء لاینفک هویت فرهنگی خود می‌دانند. بنابراین از نظر آنها اجازه پوشیدن حجاب در مدارس به معنای به رسمیت شناختن تنوع فرهنگی خواهد شد.

آزادی مذهبی یا تحمیل دیدگاه‌های مذهبی؟

نمایندگان مجلس سنا و پارلمان به روند افزایش مناقشات پیرامون حجاب در مدارس اشاره دارند. آنها نیز بر روندهای دیگری در جامعه تاکید کردند.

به گفته نورتوره جوسیپ، نماینده سنای پارلمان، در حال حاضر افرادی که به ایدئولوژی رادیکال و سواس دارند، در حال انجام کارهای پنهان اما فعال در جامعه هستند.

نورتوره جوسیپ، در نطق پارلمانی خود در 5 اکتبر 2023 گفت: امروزه افراد شیفته ایدئولوژی رادیکال در همه عرصه‌های جامعه فعالیت می‌کنند. در ظاهر، آنها علناً مقاومت نشان نمی‌دهند، اما در داخل توسط یک ایدئولوژی بیگانه هدایت می‌شوند. اکنون نیروهای خارجی در حال ایجاد صندوق‌های عمومی، انجمن‌های مختلف هستند

و در نگاه اول به اقدامات خوبی نظیر آموزش و پرورش، حمایت‌های اجتماعی و تخصیص کمک‌های مالی پرداخته‌اند. به این ترتیب، "خیرخواهان" به نیت بد خود پی می‌برند و صفوف حامیان خود را پر می‌کنند. به گفته وی، آنها هم از ذهن‌های بالغ و هم از ذهن‌های جوان و شکننده بهره می‌برند. نماینده سنا اظهار داشت: مشکل به حدی رسیده است که باید زنگ خطر را به صدا در آوریم. در سرتاسر کشور، میانگین سنی افرادی که به مذهب علاقه نشان می‌دهند در حال جوان‌تر شدن است. بر اساس داده‌های غیررسمی، 75 درصد جویندگان آموزش دینی از منابع باز اینترنتی استفاده می‌کنند. این نشان می‌دهد که نیروهای مخرب به طور موثر از تمام امکانات فضای اطلاعاتی در فعالیت‌های خود استفاده می‌کنند. به گفته وی، نمی‌توان دیدگاه‌های دینی را به جامعه تحمیل کرد که باعث ایجاد نزاع می‌شود.

مسئله امنیت ملی

ارمورات باپی، یکی دیگر از نمایندگان مردم در پارلمان معتقد است که داشتن حجاب در مدارس به موضوع حفظ کشور و امنیت ملی مربوط می‌شود. وی در نطق پارلمانی خود در 4 اکتبر 2023 خاطرنشان کرد که در چند سال گذشته، جنبش‌های بیگانه اسلام تهدیدی برای تضعیف بنیان‌های اجتماعی و روزمره ایجاد شده در جامعه قزاقستان کرده است و این تهدیدها به طور فزاینده‌ای در حال گسترش هستند. وی افزود: این تهدیدات شروع به تخریب جامعه و به چالش کشیدن یکپارچگی دولت، مخالفت با سنت‌های وحدت ملی، توسعه ملی مردم قزاق و شیوه زندگی اسلامی قزاق‌ها کرد که طی هزاران سال توسعه یافته است. نگرانی‌هایی وجود دارد که این جریان رادیکال مذهبی در حال سیاسی شدن باشد. این امر به این دلیل است که گروه‌های مذهبی غیرسنتی با سوء استفاده از دانش ناکافی دینی مردم، سعی در القای ارزش‌های معنوی نادرست و سنت‌های بیگانه در ما دارند. بر اساس اطلاعات وی، فرقه‌های اسلامی متشکل از وهابی‌ها (که خود را نمایندگان "ایمان خالص" می‌دانند) در تعدادی از مناطق مشاغل کوچک به ویژه در تجارت بازار را تصاحب می‌کنند. به نظر او، این نشان می‌دهد که نمایندگان دولت محلی وجود دارند که از توسعه فرقه‌های رادیکال حمایت می‌کنند. نماینده مجلس می‌گوید: بر کسی پوشیده نیست که در خود دولت، کارمندان عالی رتبه دولتی هستند که از تبلیغات وهابیت و جنبش‌های بیگانه حمایت می‌کنند. اگر اینها فقط شایعه نیست، بلکه یک وضعیت واقعی باشد، دولت ما در معرض تهدید است.

ارمورات باپی خاطرنشان کرد: نشانه‌هایی از وجود افرادی در کشور که از گسترش دیدگاه‌های مذهبی بیگانه از جمله در ارگان‌های دولتی حمایت می‌کنند، نشان می‌دهد که وضعیت به نقطه هشدار رسیده است که نیاز به اقداماتی مهم از جمله اصلاح قانون ظهور پیدا کرده است.

آنچه قانون می‌گوید

منتقدان بر این باورند که اجازه دادن به نمادهای مذهبی، از جمله حجاب، در مدارس، اصول سکولار کشور را تضعیف می‌کند. آنها معتقدند که مدارس باید فضاهای بی‌طرف و عاری از نفوذ مذهبی باقی بمانند تا آموزش متوازن و فراگیر برای همه تضمین شود.

دوهفته‌نامه فرهنگ، جامعه، هنر، دین و مردم قزاقستان شماره (95) نیمه اول آبان ماه 1402

کسانی که با حجاب در مدارس مخالفند از جمله مسئولان به قانون متوسل می‌شوند. بر اساس ماده 47 قانون "درباره آموزش" مورخ ژوئیه 2007، دانش‌آموزان ملزم به رعایت "الزامات لباس اجباری مدرسه" هستند که توسط وزارت آموزش و پرورش جمهوری قزاقستان ایجاد شده است.

با توجه به این الزامات، لباس مدرسه پسرانه شامل ژاکت، جلیقه، شلوار، پیراهن رسمی و پیراهن راحتی است. در فصل زمستان - جلیقه بافتنی و یقه اسکی. شلوار پسرانه باید گشاد باشد و طول مچ پا را بپوشاند. لباس مدرسه دخترانه شامل یک ژاکت، جلیقه، دامن، شلوار، پیراهن کلاسیک (در زمستان - جلیقه بافتنی، سارافون، یقه اسکی) باشد. شلوار دخترانه نیز باید گشاد باشد و مچ پا را بپوشاند.

در سال 2016، وزارت آموزش دستوری صادر کرد مبنی بر اینکه همه دانش‌آموزان مدارس باید لباس فرم مدرسه بپوشند. در همان زمان، این دستور خاطرنشان کرد که درج عناصر لباس مذهبی از فرقه‌های مختلف در لباس مدرسه مجاز نیست. در صورت عدم انجام تعهدات مقرر در قانون در زمینه آموزش، والدین یا سایر نمایندگان قانونی مشمول جریمه می‌شوند.

در 22 آگوست 2023، گانی بیسمبایف وزیر آموزش و پرورش توجه ویژه‌ای به موضوع حجاب در مدارس داشت. وی با صراحت با بیان اینکه دانش‌آموزان با حجاب به مدرسه نیایند، خاطرنشان کرد: هیچ تغییری در پوشش دانش‌آموزان ایجاد نشده است و دانش‌آموزان همچنان ملزم به پوشیدن لباس رسمی مدارس هستند. وزیر در حاشیه نشست دولت جمهوری قزاقستان گفت: طبق قانون اساسی، قزاقستان یک کشور سکولار است. مدرسه نیز سکولار محسوب می‌شود. دستور مربوط به لباس فرم مدارس از سال 2016 اجرایی شده است. از آن زمان تاکنون هیچ تغییری در قوانین ایجاد نشده، بنابراین، کودکان باید با لباس مدرسه به مدرسه بیایند. وی افزود: هدف اصلی مدرسه ارائه آموزش و پرورش با کیفیت به کودک است. آیا سوال مطرح شده این مشکل را حل می‌کند؟ ما نباید هدف اصلی را با افکار دیگر افراد اشتباه بگیریم.

آیدا بالابوا، وزیر فرهنگ و اطلاع‌رسانی نیز در 11 سپتامبر سال جاری در صفحه فیس‌بوک خود در مورد این موضوع اظهار نظر کرد. وی با دیدگاه وزیر آموزش و پرورش موافق بود که یک کودک پیش از همه به مدرسه برای دریافت آموزش با کیفیت می‌آید. وزیر در صفحه خود نوشت: قزاقستان یک کشور سکولار است که طبق قانون اساسی آن، دولت از مذهب جدا شده است. در عین حال، دولت آزادی مذهب را تضمین می‌کند. همه مسائل مربوط به سیاست عمومی توسط قانون مدنی تنظیم می‌شود و نه با موازین مذهبی. مقررات ملزم به رعایت استانداردهای پوشیدن لباس فرم مدرسه می‌کند. باز هم با بازگشت به قانون اساسی جمهوری قزاقستان، وظیفه مدرسه تضمین و ارائه آموزش با کیفیت به شهروندان این کشور است. من معتقدم که قزاقستانی‌ها با دریافت آموزش خوب، در بزرگسالی به طور مستقل در مورد انتخاب مذهب و انتخاب لباس مذهبی تصمیم خواهند گرفت. قاسم ژومارت توکایف رئیس دولت در سخنرانی خود در کنگره معلمان آستانه در پنجم اکتبر سال جاری به این موضوع پایان داد. رئیس جمهور گفت: طبق قانون اساسی، قزاقستان یک کشور سکولار است. این اصل باید در همه زمینه‌ها از جمله آموزش و پرورش به شدت رعایت شود. همیشه باید به یاد داشته باشیم که مدرسه، پیش از همه،

یک مؤسسه آموزشی است که کودکان برای کسب دانش به آنجا می آیند. در حالی که اعتقادات مذهبی یک انتخاب و امر خصوصی هر شهروندی است .

وی تاکید کرد که آزادی اعتقاد در کشور قزاقستان توسط قانون تضمین شده است. وی افزود: فکر می کنم درست است اگر کودک وقتی بزرگ شد انتخاب خود را انجام دهد و جهان بینی خودش را توسعه دهد. مهمترین هدف، تربیت نسلی با جهان بینی باز، آگاهی روشن و وفادار به سنت هاست .

رئیس جمهور همچنین به این نکته توجه کرد که مفهوم کلمه سکولاریسم بسیار عمیق است. وی اظهار داشت: با توجه به جهان بینی مردم ما، می توان سکولاریسم را عمل گرایی، تعهد به سبک زندگی سالم، احترام به دین سنتی خود، حفظ آگاهی ملی توصیف کرد.

به هر حال، طبق تعریف عمومی، دولت سکولار دولتی با ساختاری است که دین از قدرت دولتی جدا شده است. چنین دولتی دین را انکار نمی کند، بلکه بر اساس هنجارهای مدنی و نه مذهبی تنظیم می شود. بر این اساس تصمیمات دستگاه های دولتی نمی تواند توجیه شرعی داشته باشد.

آزادی یکی به جایی ختم می شود که آزادی دیگری آغاز می شود

به گفته کارشناسان، پوشیدن لباس مذهبی می تواند تبلیغ مستقیم یا غیرمستقیم دین باشد که در موسسات آموزشی سکولار غیرقابل قبول است. به علاوه، این برخلاف استاندارد واحد لباس فرم مدارس است.

به گفته تالگات ژاکیانوف جامعه شناس قزاقستانی، الزام پوشیدن لباس فرم مدرسه بیش از یک قرن پیش مطرح شد و دلایلی برای آن وجود داشت. این جامعه شناس توضیح می دهد: اینکه برخی از کودکان لباس گران می پوشند و دیگران این امکان را ندارند، باعث ایجاد مشکلات مختلفی در فضای آموزشی می شود. لباس واحد ابزاری برابری طلبانه است که برای جلوگیری از پیامدهای منفی نظیر شکاف طبقاتی در مدارس استفاده می شود .

به عبارت دیگر، پوشیدن لباس یکسان، همه دانش آموزان را با شرایط یکسان بدون امتیاز برابر می سازد . این کارشناس تاکید کرد: نسل جوانی که شعورشان تازه شکل می گیرد باید بدون مواجهه با ویژگی های طبقاتی تحصیل کنند .

افزون بر این، به گفته وی، لباس فرم مدرسه وسیله ای برای پنهان کردن نشانگرهای مختلف قومی، مذهبی، جنسیتی و خرده فرهنگی است. وی یادآور شد: در کشور ما حقوق همه ادیان برابر است و جدا کردن هر یک از آنها اشتباه است.

جامعه شناس توضیح داد: تجلی صفات دینی در مدرسه تنها با اسلام همراه نیست. در منطقه شمال کشور مواردی وجود داشت که مدیر یک مدرسه ارتدکس همه دختران دانش آموز را مجبور به پوشیدن روسری به سبک ارتدکس کرد. چندین سال پیش در یکی از مدارس مختلط، دانش آموزان دبیرستانی را دیدم که به فرقه شیطان پیوسته بودند و لباس های شیطان بر تن داشتند. موارد مشابه به ناچار در میان جریان های دیگر با الگوی دومینو به وجود می آید .

اسلام مختص کشور ما نیست. بر این اساس، مشخص است که جریان‌های مختلف تجربیات و مدل‌های متفاوتی را به همراه می‌آورد.

وی همچنین افزود: مشکلات جدیدی در برخی مدارس به وجود آمده است که با استفاده از حجاب مخالفت نکردند. والدین دانش‌آموزانی که با حجاب بودند سعی کردند در مدرسه "محیط مساعد" متفاوتی را برای فرزندان خود ایجاد کنند. تالگات ژاکیانوف گفت: آنها کلاس‌های موسیقی، تربیت بدنی و هنر را رها کردند. آواز خواندن (از جمله خواندن سرودهای ملی) و رقص حرام تلقی می‌شد و از زندگی اجتماعی مدرسه فاصله می‌گرفتند. آنها همچنین خواستار حذف کلاس‌هایی نظیر زیست‌شناسی و تاریخ شدند، کلاس‌هایی که با اصول دینی آنها مطابقت ندارد. آنها غذاخوری‌ها را بررسی کردند و خواستار یک منوی "حلال" شدند.

آنها کلاس‌های موسیقی، تربیت بدنی و هنر را رها کردند. آواز خواندن (از جمله خواندن سرودهای ملی) و رقص حرام تلقی می‌شد و از زندگی اجتماعی مدرسه فاصله می‌گرفت. آنها همچنین خواستار حذف موضوعاتی مانند علم و تاریخ شدند، موضوعاتی که با اصول دینی آنها مطابقت ندارد. آنها غذاخوری‌ها را بررسی کردند و خواستار یک منوی "حلال" شدند.

بنابراین، به گفته سخنان، مشکل تنها به حجاب محدود نمی‌شود، بلکه پیچیده می‌شود و به محیط مدرسه نفوذ می‌کند. به علاوه، به عقیده وی، در شرایط مدرن، اجازه دادن به حجاب به عنوان یک ویژگی مذهبی در مدارس، امکان ایجاد زمینه‌ای برای تبلیغ ایدئولوژی سلفی را فراهم می‌کند.

وی به عنوان یکی از راه‌حل‌های این موضوع، پذیرش نظریه «اسلام سنتی» را پیشنهاد کرد و گفت: بحث و جدل پیرامون حجاب و روسری بار دیگر ضرورت استقرار و توسعه «اسلام سنتی» در کشور را ثابت می‌کند. ما هنوز نظریه علمی و کلامی از «اسلام سنتی» نداریم. این نظریه را باید تصویب کرد. به عنوان بخشی از این امر، کد لباس سنتی زنان مسلمان نیز باید اتخاذ شود.

به گفته وی، جامعه ما به طور کلی از حجاب‌هراسی ندارد. با این حال، با دیدن زن با حجاب نسبت به جریانی که زن محجبه به آن تعلق دارد، شک می‌کند.

وی در پایان گفت: اگر پوشش مذهبی بر اساس الگوی ملی تعیین می‌شود، وضعیت به سمت مثبت تغییر می‌کند.

چگونه مسئله حجاب در مدارس در سراسر جهان حل می‌شود؟

دوهفته‌نامه فرهنگ، جامعه، هنر، دین و مردم قزاقستان شماره (95) نیمه اول آبان ماه 1402

به طور کلی، مشکل حجاب نه تنها در مدارس قزاقستان، بلکه مدارس کل جهان را نگران کرده است. به هر حال، هم تعداد مسلمانان و هم تعداد جنبش‌های مذهبی مختلف در جهان رو به افزایش است. در این راستا، برخی از کشورها در حال بازنگری و محدود کردن حجاب در موسسات آموزشی از جمله مدارس هستند.

به عنوان مثال، در فرانسه، از سال 2004، هر گونه اشیای مذهبی قابل مشاهده در مدارس ممنوع شده است. از ابتدای سال تحصیلی جاری، مدارس در فرانسه استفاده از لباس سنتی مسلمانان را که تمام بدن را می پوشاند، ممنوع کرده اند. گابریل آتال، وزیر آموزش فرانسه این موضوع را در پایان آگوست 2023 اعلام کرد. اما این تصمیم واکنش‌های متفاوتی را در پی داشت. در 3 اکتبر 2023، عفو بین‌الملل بیانیه‌ای منتشر کرد و گفت: «بسیار نگران نقض مداوم تعهدات بین‌المللی حقوق بشر توسط فرانسه و پیامدهای آن برای زندگی مسلمانان در فرانسه و کسانی است که تصور می‌شود مسلمان هستند.»

در سال 2017، اتریش به طور رسمی استفاده از روسری یا پوشاندن تمام صورت را در اماکن عمومی ممنوع کرد. در مورد نقاب و برقع صحبت می‌شود. مقامات کشور اصرار دارند که قانون جدید هدف حفاظت از ارزش‌های سنتی اتریش را دنبال می‌کند.

اخیراً پارلمان سوئیس نیز قانونی را تصویب کرده است که زنان را از پوشیدن روسریهای سنتی اسلامی از جمله نقاب و حجاب منع می‌کند. در یک همه پرسی ملی در فوریه 2021 میلادی، 51 درصد از جمعیت سوئیس به ممنوعیت پوشیدن چنین لباس‌های مذهبی رای دادند. ناقضان قانون جدید تا 1000 فرانک (1116 دلار) جریمه خواهند شد.

در ازبکستان، مردان از گذاشتن ریش منع می‌شوند و زنان از داشتن حجاب در مؤسسات آموزشی منع می‌شوند. رسانه‌های محلی نوشتند که در تعدادی از مناطق کشور حملات ویژه‌ای علیه نمایندگان یک جنبش بیگانه انجام شد. اخیراً در این کشور به دلیل عدم امکان شناسایی، پوشیدن لباس‌هایی که صورت را پنهان می‌کند، ممنوع اعلام شده است.

در تاجیکستان نیز امام‌علی رحمان، رئیس‌جمهور این کشور بارها اعلام کرده است که «پوشیدن لباس مشکی، حجاب و ریش با فرهنگ تاجیکستان بیگانه است». استفاده از این خصیصه‌ها در نهاد‌های دولتی، مدارس و دانشگاه‌ها ممنوع است.

بحث بر سر لباس واحد مدارس در قرقیزستان نیز ادامه دارد. معلمان خواستار ممنوعیت حضور دانش‌آموزان در کلاس‌ها با حجاب هستند، اما اداره روحانی مسلمانان قرقیزستان با این امر مخالف است. به طور کلی، دانش‌آموزان مدارس در قرقیزستان به طور رسمی از داشتن حجاب منع نمی‌شوند. این در

حالی است که اخیراً نمایندگان مجلس این کشور به منظور بهبود مسائل امنیتی با حجاب و نقاب مخالفت کرده اند. آنها همچنین خاطرنشان کردند که حجاب و نقاب با فرهنگ و سنت‌های قرقیزستانی مطابقت ندارد، جایی که چهره زنان همیشه آشکار بوده است.

منبع:

<https://www.inform.kz/ru/svoboda-veri-ili-natsionalnaya-bezopasnost-spori-vokrug-nosheniya-hidzhaba-v-shkolah-kazahstana-f40409>

پایان